

The latest News

Mạng xã hội cấm cửa Trump, châu Âu lo ngại cho tự do ngôn luận *Trọng Thành*

Ảnh minh họa tài khoản Twitter của tổng thống Trump bị đình chỉ. Phòng họp báo của Nhà Trắng, Washington, Hoa Kỳ, ngày 08/01/2021. REUTERS - JOSHUA ROBERTS

Cùng với Twitter, hàng loạt mạng xã hội khác như Facebook, Instagram, Twitch hay Snapchat đều đã đình chỉ tài khoản của Donald Trump, kể từ khi những người ủng hộ tổng thống mãn nhiệm của Mỹ xâm chiếm Điện Capitol. Quyết định cấm cửa Donald Trump được rất đông đảo người dân đồng tình, nhưng cũng bị những người ủng hộ tổng thống mãn nhiệm phản đối dữ dội.

Giới chính trị gia châu Âu thì nhất loạt bày tỏ lo ngại là quyền tự do ngôn luận có thể bị xâm phạm nhân danh ngăn ngừa bạo lực. Thủ tướng Đức là một trong các lãnh đạo châu Âu lên tiếng đầu tiên ngày 11/01/2021. Thông tin viên Pierre Benazet tường trình từ Bruxelles :

Thủ tướng Đức Angela Merkel nhận thấy có vấn đề về quyền tự do ngôn luận trong việc ông Donald Trump bị các mạng xã hội loại trừ. Theo thủ tướng Đức, việc giới hạn quyền tự do ngôn luận không thể do các doanh nghiệp quyết định, mà phải căn cứ theo luật.

Ủy viên châu Âu phụ trách Kỹ thuật số, Thierry Breton, cũng bày tỏ thái độ bất bình trước sự việc này, vì đã không có cơ chế kiểm soát dân chủ.

Còn bộ trưởng Kinh Tế Pháp Bruno Le Maire nhấn mạnh đến mối đe dọa từ nền độc tài kỹ thuật số của các tập đoàn Internet, chống lại nguyên tắc quyền lực tối cao thuộc về nhân dân và chủ quyền của các quốc gia. Lập trường của bộ trưởng Kinh Tế phản ánh quan điểm chung của chính giới Pháp.

Vấn đề chủ yếu đối với các chính trị gia châu Âu nằm ở chỗ quyết định đình chỉ tài khoản của tổng thống Mỹ đã được đưa ra căn cứ theo quy định nội bộ của các doanh nghiệp, theo đánh giá riêng của các doanh nghiệp về các phát biểu của ông Donald Trump, mà không nằm trong một khuôn khổ pháp lý nào.

Vấn đề cũng tương tự như việc mạng xã hội của các thành viên cực kỳ bảo thủ Parler bị tập đoàn Google xóa khỏi kho ứng dụng Play Store, và bị tập đoàn bán hàng trực tuyến Amazon cấm cửa. Cho dù được đưa ra với mục tiêu loại trừ những lời kêu gọi bạo lực, các quyết định nói trên vẫn chỉ là quyết định thuần túy mang tính nội bộ của các doanh nghiệp.

Về phần mình, Liên Hiệp Châu Âu hiện đang xem xét các đề xuất pháp lý, do Ủy Ban Châu Âu đưa ra cách nay một tháng, với định hướng chủ đạo là những gì là bất hợp pháp trong hiện thực bên ngoài, cũng sẽ bị coi là bất hợp pháp trên mạng internet.

Trong lúc giới chính trị châu Âu nhất loạt bày tỏ lo ngại về vụ các tài khoản của ông Donald Trump bị loại bỏ hoặc tạm đình chỉ, nhiều nhà hoạt động xã hội cho rằng các tập đoàn tin học, như Facebook và Twitter, đã hành động không đủ. « Quá ít và quá trễ », đó là nhận định của Angelo Carusone, chủ tịch hiệp hội Media Matters for America. Theo nhà hoạt động xã hội này, nếu các tập đoàn internet hành động sớm hơn, thì « cuộc tấn công ghê tởm » ngày 06/01 đã không thể xảy ra.

Facebook, cũng như Twitter hay Youtube từ nhiều năm nay thường xuyên bị cáo buộc đã dung túng cho đủ loại tin giả, thông điệp kích động hận thù, dung dưỡng tài khoản của các phân tử cực đoan. Trong tháng 10, ít tuần trước cuộc bầu cử tổng thống Mỹ, Facebook và Instagram thông báo xóa bỏ hàng ngàn tài khoản liên quan đến tổ chức QAnon, vì lo ngại « các thuyết âm mưu » kích động thù hận.

Theo AFP, tối hôm qua, Twitter thông báo đã « đình chỉ » 70.000 tài khoản liên quan đến phong trào QAnon ủng hộ tổng thống mãn nhiệm, kể từ thứ Sáu, 08/01, với mục tiêu đề phòng bạo lực bùng phát trong dịp lễ tuyên thệ tổng thống Mỹ sắp tới.

Trọng Thành

Mỹ : Quyết tâm phé truất nhanh Trump, phe Dân Chủ nhắm tới đích nào ?

Anh Vũ - rfl

Chủ tịch Hạ Viện Nancy Pelosi (P) và phó tổng thống Mike Pence trong cuộc họp của Quốc Hội lưỡng viện xác nhận kết quả bỏ phiếu của đại cử tri bầu Joe Biden làm tổng thống Mỹ, Điện Capitol, Washington DC, Hoa Kỳ, ngày 06/01/2021. AFP - SAUL LOEB

Nhiệm kỳ của Donald Trump sẽ chính thức chấm dứt khi ngày 20 tháng Giêng, Joe Biden tuyên thệ nhậm chức tổng thống. Chỉ còn 9 ngày nữa nhưng đảng Dân Chủ liên tiếp các nỗ lực truất quyền và luận tội tổng thống của Donald Trump vì trách nhiệm trong vụ bạo loạn ở nhà Quốc Hội đòi Capitol hôm 06/01 vừa qua nhằm lật ngược kết quả bầu cử tổng thống.

Hôm qua, 10/01, bà Nancy Pelosi chủ tịch Hạ Viện do phe Dân Chủ chiếm đa số cho biết sẵn sàng trong những ngày tới tiến hành những hành động buộc tổng thống mãn nhiệm phải rời khỏi quyền lực trước khi kết thúc nhiệm kỳ, trong đó gồm cả thủ tục luận tội tổng thống sau vụ bạo loạn ở đòi Capitol.

Bà Nancy Pelosi, thông báo cụ thể, hôm nay 11/01 Hạ Viện sẽ bỏ phiếu thông qua một nghị quyết yêu cầu phó tổng thống Mike Pence vận dụng Tu chính án 25 của Hiến Pháp Hoa Kỳ cho phép cách chức tổng thống khi bị đa số thành viên chính phủ đánh giá không đủ năng lực đảm nhiệm chức vụ.

Nếu ông Mike Pence không đáp ứng đòi hỏi trên, lãnh đạo Hạ Viện cho biết phe Dân Chủ đã sẵn sàng trình văn kiện luận tội Donald Trump theo thủ tục phé truất tổng thống. Theo văn bản luận tội đã được các dân biểu Dân Chủ soạn thảo, tổng thống Trump bị cáo buộc « có những tuyên bố cố ý khuyến khích những người ủng hộ tràn vào chiếm nhà Quốc Hội ».

Dân biểu Ted Lieu của đảng Dân Chủ cho biết thêm, văn kiện đã được ít nhất 180 nghị sĩ ký, đồng thời ông khẳng định Donald Trump đã « gây nguy hiểm nghiêm trọng cho an ninh quốc gia Hoa Kỳ và các định chế chính quyền ».

Chủ tịch Hạ Viện Nancy Pelosi tuyên bố : « Để bảo vệ Hiến Pháp và nền dân chủ, chúng ta phải hành động khẩn cấp, bởi vì vị tổng thống này là mối đe dọa tức khắc với cả Hiến Pháp và nền dân chủ » của nước Mỹ .

Như vậy quyết tâm của bên thắng cuộc rõ ràng là đối thủ phải bị hạ đo ván trước khi màn đấu khép lại. Tuy nhiên giới phân tích chính trị Mỹ đều nhận thấy các nỗ lực của đảng Dân Chủ không thể có kết quả tức thì như mong muốn. Nếu vận dụng Tu chính án 25 thì phó tổng thống Mike Pence phải có được sự ủng hộ của đa số thành phần nội các hiện nay.

Trong khi đó, những người còn lại trong chính quyền Trump lúc này đều là những người được coi là trung thành nhất. Những người bất đồng với tổng thống từ sau vụ đòi Capitol thì đã từ chức. Cho đến giờ Mike Pence dù không còn gần gũi với tổng thống Trump nhưng chưa tỏ dấu hiệu nào mặn mà với đề xuất mà đúng hơn là sức ép từ phía Dân Chủ, vì lo ngại đến hệ lụy cho đảng Cộng Hòa.

Còn thủ tục luận tội phế truất tổng thống, thì đòi hỏi nhiều thời gian cho dù đã cắt ngắn, không qua khâu điều tra. Lãnh đạo đa số của phe Cộng Hòa hiện tại ở Thượng Viện Mitch McConnell đã cho biết các thủ tục này chỉ có thể được xem xét sau ngày Joe Biden tuyên thệ nhậm chức 20 tháng Giêng.

Những nỗ lực muốn phế truất ngay lập tức Donald Trump hầu như đều không có cơ hội đạt được. Vậy phải chăng những động thái của đảng Dân Chủ chỉ mang tính biểu tượng, để khẳng định thể chế dân chủ Mỹ vẫn còn vững mạnh?

Cũng không hẳn là như vậy. Theo tính toán của phe Dân Chủ, sau ngày Joe Biden chính thức bước Nhà Trắng thì cũng là lúc đảng Dân Chủ nắm đa số tại lưỡng viện Quốc Hội, các thủ tục luận tội Donald Trump có nhiều khả năng được thông qua, khác với lần luận tội đầu tiên bị Thượng Viện, khi đó phe Cộng Hòa chiếm đa số, bác bỏ hồi tháng 2/2020.

Nếu phe Dân Chủ đi đến đích thì Donald Trump, dù không còn là tổng thống, cũng có « tiền án ». Điều này ngăn chặn Donald Trump quay trở lại chính trường, như ông đã không giấu ý đồ cách đây ít lâu.

Đó là về lâu dài, trước mắt động thái của phe Dân Chủ được nhiều nhà quan sát nhìn nhận như là đòn áp lực với các nghị sĩ Cộng Hòa, buộc họ phải tỏ lập trường. Vô hình chung phe Cộng Hòa sẽ bị phân hóa giữa ủng hộ và chống Trump làm rạn nứt thêm đảng. Donald Trump có thể sẽ bị cô lập hơn, không còn có thể làm thêm điều « khó lường » nào nữa, ít nhất từ nay đến ngày chuyển giao quyền lực.

Tuy nhiên, nhiều người thuộc đảng Dân Chủ lo ngại những nỗ lực vô hiệu hóa Donald Trump sẽ càng khoét sâu thêm rạn nứt đoàn kết quốc gia, gây khó khăn cho Joe Biden lãnh đạo đất nước tới đây.

Cuộc bầu cử tổng thống Mỹ 2020, đang dần khép lại, giống như khi bắt đầu, một cách không bình thường. Nước Mỹ lại một lần nữa đếm ngược từng ngày dài cho đến 20 tháng Giêng với hy vọng không có điều tồi tệ nào xảy ra thêm sau vụ bạo lực ở đòi Capitol.

Nhưng những rạn vỡ chính trị, xã hội và nền dân chủ Mỹ vẫn còn tồn tại lâu dài như một thách thức cho nhiệm kỳ của Joe Biden.

Anh Vũ - rfi

Hiệp định đầu tư Liên Âu – Trung Quốc : Thực hư về sức mạnh của Bắc Kinh Thanh Hà - rfi

Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình họp qua cầu truyền hình với 4 nhà lãnh đạo Châu Âu (Charles Michel, Angela Merkel, Emmanuel Macron và Ursula von der Leyen) hôm 30/12/2020 về hiệp định bảo hộ đầu tư CAI. Johanna Geron Pool/AFP

Ngày 30/12/2020 Ủy Ban Châu Âu thông báo « về nguyên tắc » đạt được « Hiệp định đầu tư toàn diện CAI - Comprehensive Agreement on Investment » với Trung Quốc. Thỏa thuận này bao gồm những gì ?

Vì sao châu Âu và Trung Quốc chạy đua với thời gian để có bằng được CAI cho dù đại đa số các thành viên Liên Âu đã có một hiệp định song phương về đầu tư với Bắc Kinh ?

Theo nhiều nhà phân tích hiệp định đầu tư toàn diện giữa Liên Hiệp Châu Âu và Trung Quốc trước hết là một « thắng lợi về chính trị » của Bắc Kinh, nhưng tầm mức quan trọng về kinh tế thì « không nhiều ».

Sau cuộc họp qua cầu truyền hình vào những ngày « năm cùng tháng tận » của 2020, Bruxelles và Bắc Kinh thông báo khép lại 35 vòng đàm phán trải dài trong 8 năm về một thỏa thuận bảo hộ đầu tư hai chiều.

Chủ tịch Ủy Ban Châu Âu, Ursula Von Der Leyen nhấn mạnh hiệp định đầu tư toàn diện - CAI « cho phép các nhà đầu tư châu Âu tham gia thị trường Trung Quốc ở mức

độ quy mô chưa từng có ». Pháp từng xem việc đòi Trung Quốc phê chuẩn công ước lao động quốc tế chống, lao động cưỡng bức là một « lần ranh đỏ » nay đã phản khởi cho rằng Paris ép được Bắc Kinh « nhượng bộ ».

Ngoài ra, châu Âu lưu ý, chính quyền của ông Tập Cận Bình đã có những cam kết « mạnh mẽ » tuân thủ các chuẩn mực về môi trường của châu Âu và sẽ « minh bạch » trong chính sách trợ giá cho các doanh nghiệp... Báo chí Trung Quốc thì nói đến một « thỏa thuận với quy mô lớn chưa từng thấy ».

Thực hư về trọng lượng kinh tế của CAI ?

Trước hết truyền thông Pháp tiết là một chục ngày sau khi thông báo về kết quả CAI, toàn bộ nội dung thỏa thuận vẫn chưa được phổ biến rộng rãi.

Nhà nghiên cứu Philippe Le Corre trường Harvard Kennedy School ghi nhận « trên giấy tờ Trung Quốc đồng ý mở rộng thị trường nội địa cho các nhà đầu tư châu Âu trong các lĩnh vực như là dịch vụ tài chính, bệnh viện tư và kể cả về việc quản lý dữ liệu ».

Hiệp định này liên quan đến tổng cộng 140 tỷ đô la đầu tư trực tiếp (FDI) của Liên Âu vào thị trường Trung Quốc và 120 tỷ trong chiều ngược lại.

Kể tới, thông cáo chính thức của Ủy Ban Châu Âu về hiệp định đầu tư với Trung Quốc cũng cho thấy CAI không giới hạn ở lĩnh vực đầu tư mà còn trực tiếp ảnh hưởng đến từ công nghệ sản xuất xe hơi điện, công nghiệp hóa chất, đến lĩnh vực trang thiết bị viễn thông và các nhà cung cấp dụng cụ y tế ...

Bruxelles mãi nguyện là trong tất cả những lĩnh vực này, Bắc Kinh « hứa đối xử công bằng » với các hãng của châu Âu. Báo Le Monde ngày 31/12/2020 lưu ý độc giả : tuyệt nhiên không thấy Trung Quốc nêu lên cụ thể là sẽ mở cửa thị trường đến mức độ nào cho các đối tác châu Âu.

Ở chiều ngược lại Bruxelles ghi rõ sẽ dành 5 % thị phần nội địa cho các « công ty Trung Quốc trong ngành năng lượng tái tạo ».

Tác giả bài báo gián tiếp cho rằng châu Âu đã đổi « một cam kết cụ thể để nhận được một lời hứa suông ».

Không chỉ có thế. Vấn đề đặt ra là CAI do liên hệ đến nhiều ngành nghề sẽ tác động lâu dài đến chiến lược phát triển và kể cả đến vấn đề an ninh của 27 thành viên Liên Âu. Một cách cụ thể Trung Quốc đã nhượng bộ châu Âu trên những điểm nào để đổi lấy một « thỏa thuận về nguyên tắc » với Bruxelles ?

Chuyên gia về Trung Quốc Valérie Niquet, Quĩ Nghiên Cứu Chiến Lược của Pháp – FRS trên đài truyền hình tư nhân BFM phân tích : « Rốt cuộc thì Trung Quốc chẳng cam kết gì nhiều và nhất là đã tránh động chạm đến những vấn đề gắn liền với các quyền lợi cốt lõi của Bắc Kinh.

Chẳng hạn như trong việc giải quyết tranh chấp khi cần, hay phải trừng phạt những bên không tôn trọng các quy tắc đã thông qua ... Đây là điều rất khó thực hiện, do hệ thống luật pháp và hành chính của Trung Quốc khác hẳn so với của phương Tây mà

Trung Quốc thì không chấp nhận các tiêu chuẩn của Âu, Mỹ. Bắc Kinh theo đuổi một logic riêng. Logic đó thường mang nặng màu sắc chính trị. Chúng ta thấy rõ điều đó qua việc tập đoàn Alibaba đã bị cấm cửa thị trường chứng khoán vào giờ chót.

Lý do : ông Tập Cận Bình thấy là Alibaba có thể trở thành đối thủ cạnh tranh với mô hình của đảng Cộng Sản Trung Quốc. Tấm gương của Alibaba chứng minh rằng càng phải thận trọng với Trung Quốc cho dù đây là thị trường đầy tiềm năng mà không ai muốn bỏ lỡ ».

Động lực để nhanh chóng có được CAI ?

Philippe Le Corre thuộc trường Harvard Kennedy School trả lời báo Le Figaro ngày 30/12/2020 nhắc lại rằng « thị trường châu Âu hiện thời đang mở rộng cửa cho các doanh nghiệp Trung Quốc, kể cả các tập đoàn nhà nước.

Trong khi đó cho dù đã gia nhập Tổ Chức Thương Mại Thế Giới từ 2001, Trung Quốc vẫn còn đóng cửa nhiều lĩnh vực với các đối tác nước ngoài » từ ngành xây dựng đến y tế hay giao thông vận tải.

Giới nghiên cứu liên tục cảnh báo Liên Hiệp Châu Âu bớt ngây thơ với Trung Quốc, việc Bruxelles hối hả đúc kết đàm phán để tranh thủ hiệp định bảo hộ đầu tư lại càng khó hiểu do ngoại trừ Ai Len, hầu hết các thành viên đã có những thỏa thuận về đầu tư song phương với Trung Quốc. Vậy động lực nào đã dẫn tới hồi kết như Ủy Ban Châu Âu thông báo hôm 30/122020 ?

Valérie Niquet Quỹ Nghiên Cứu Chiến Lược Pháp trả lời : « Ít ra là bề ngoài, Trung Quốc có vẻ như đã vượt qua thử thách : kinh tế không bị ảnh hưởng. Trung Quốc là một trong những nước có tỷ lệ tăng trưởng ở số dương, các doanh nghiệp nước này đã sản xuất trở lại như trước và tiêu thụ nội địa bắt đầu khởi sắc trở lại. Cách Bắc Kinh giải quyết có vẻ đi theo hướng tốt, đặc biệt là nếu như chúng ta so sánh trường hợp của Trung Quốc với các siêu cường phương Tây.

Dù vậy đại dịch Covid-19 lần này đã để lại nhiều vết sẹo : cộng đồng quốc tế nhận thấy là đã quá lệ thuộc vào Trung Quốc. Hơn nữa, chính thái độ của Trung Quốc với phần còn lại của thế giới, chính cách cư xử của Bắc Kinh ngay cả với các tập đoàn Trung Quốc đã khiến mọi người lo ngại. Thí dụ như đối với Úc, khi bất bình vì cho là bị Canberra 'đổi xử tệ', bắt chấp các thỏa thuận hợp tác và mậu dịch, Trung Quốc vẫn sẵn sàng dùng đủ mọi loại vũ khí, từ biện pháp cấm vận đến áp thuế ... để gây áp lực, để trừng phạt nước Úc.

Trên thực tế, giao thương với Trung Quốc vẫn có sức hấp dẫn lớn, nhất là trong bối cảnh đại dịch hiện tại. Ngược lại, theo tôi, với virus corona nhiều người cũng ý thức được rằng, lệ thuộc quá lớn vào Trung Quốc là điều nguy hiểm và không còn mấy ai ngây thơ trước đối tác này. Mọi người đều hết sức cẩn thận và điều này sẽ đọng lại một cách lâu dài trong tiềm thức của công luận, đặc biệt là đối với các nhà đầu tư ngoại quốc muốn vào Trung Quốc làm ăn ».

Yếu tố chính trị nặng hơn kinh tế

Vấn nhà nghiên cứu Pháp Valérie Niquet giải thích thêm, với CAI, Liên Hiệp Châu Âu và Trung Quốc theo đuổi 2 mục tiêu khác nhau. Bruxelles mong muốn « tái cân bằng » quan hệ về kinh tế, thương mại, đầu tư với Bắc Kinh đồng thời giữ khoảng

cách với « đồng minh Hoa Kỳ ». Điều này giải thích được phần nào Liên Âu, dưới sự dẫn dắt của thủ tướng Đức Angela Merkel, đã hối hả ký bằng được hiệp định dù chỉ là về mặt « nguyên tắc » với Trung Quốc.

Ngược lại về phía Bắc Kinh CAI trước hết là một « thành tích chính trị » để chứng minh với Washington, đối thủ chính của Trung Quốc, rằng ông khổng lồ châu Á này đã lôi kéo được một đồng minh quan trọng của Mỹ về phía mình bất chấp xung khắc trên hồ sơ Hồng Kông hay Tân Cương.

Chính điểm này là một sai lầm của châu Âu cả với Trung Quốc lẫn Hoa Kỳ, như Philippe Béja, nguyên giám đốc Trung Tâm Nghiên Cứu Khoa Học Quốc Gia Pháp CNRS, giảng dạy tại trường Khoa Học Chính Trị Sciences Po Paris ghi nhận : « Tôi hoàn toàn không thấy có yếu tố khẩn cấp nào để đặt bút ký vào một thỏa thuận được đàm phán từ 7 năm qua vào lúc mà một chính quyền mới ở Hoa Kỳ chuẩn bị lên cầm quyền.

Đành là thủ tướng Đức, Angela Merkel sắp từ giã chính trường và bà muốn đem theo một thắng lợi quan trọng trước khi chia tay. Tuy nhiên tôi không coi đây là một thắng lợi với những gì đang diễn ra ở Tân Cương, với tình trạng người Duy Ngô Nhĩ bị cưỡng bức lao động. Về thực chất Trung Quốc không nhượng bộ châu Âu bất kỳ điều gì trên về nhân quyền.

Trong khi đó thì đây là cơ hội khá tốt để Bruxelles đòi Bắc Kinh nói lòng chính sách đàn áp. Châu Âu chỉ yếu ớt đưa ra những tuyên bố chung chung. Ở Hoa Kỳ từ nhiều tháng qua chính quyền Trump mạnh mẽ trừng phạt Trung Quốc từ trên hồ sơ Hồng Kông hay Tân Cương. Washington cũng cho biết là muốn phối hợp với Liên Âu để gây sức ép với Bắc Kinh. Nhưng có lẽ Bruxelles không muốn liên kết với Mỹ ? Thái độ này rất khó hiểu ».

Trung Quốc nhượng bộ : Áo tưởng

Valérie Niquet kết luận sẽ là một sai lầm lớn nếu nghĩ rằng hiệp định đầu tư CAI sẽ buộc Trung Quốc vào khuôn phép theo như ý muốn của châu Âu : « Tôi không tin rằng Trung Quốc sẽ đưa ra những cam kết cụ thể để thúc đẩy trở lại cỗ máy kinh tế toàn cầu cho dù là Bắc Kinh cần kinh tế thế giới chóng được phục hồi để còn mua vào hàng của Trung Quốc.

Hơn nữa tới nay Trung Quốc lệ thuộc vào thế giới từ công nghệ đến đầu tư ... và cả sức tiêu thụ của châu Âu hay Mỹ. Nhưng không vì thế mà Bắc Kinh chấp nhận cải tổ theo đòi hỏi của phương Tây. Quan hệ với Trung Quốc sẽ luôn luôn là một cuộc đọ sức về tương quan lực lượng. Trung Quốc cần phương Tây trên một số điểm và sẽ chỉ ít nhiều nhượng bộ về những mặt đó mà thôi.

Sau cùng cho dù phương Tây đã nói rất nhiều đến chiến lược đưa các doanh nghiệp ra khỏi Hoa lục để giảm mức độ lệ thuộc vào Trung Quốc. Nhưng thực tế cho thấy là trong rất nhiều các lĩnh vực, đặc biệt là trang thiết bị y tế, dịch Covid-19 là lực đẩy giúp củng cố thêm vị trí của Trung Quốc.

Trung Quốc vẫn là nơi có thể sản xuất với giá rẻ và do đã tạo dựng được cả một chuỗi sản xuất vững vàng từ nhiều năm qua, cho nên, đến giờ phút này, vẫn chưa có một quốc gia nào có thể thay thế nước này. Có điều chúng ta cần suy nghĩ lại về sự lệ

thuộc đó để từng bước thoát khỏi ảnh hưởng quá lớn của nước này. Trung Quốc là một siêu cường kinh tế với một lối suy nghĩ riêng hoàn toàn khác hẳn với logique của thế giới tự do mà chúng ta đang sống ».

Philippe Le Corre trường Harvard Kennedy School cho rằng chỉ cần nhìn vào những cam kết của Trung Quốc để đẩy được cánh cửa Tổ Chức Thương Mại Thế Giới hồi 2001 cũng đủ thấy thực tâm của Bắc Kinh : « Trung Quốc thường xuyên vi phạm các hiệp định quốc tế. Chính quyền nước này không gắn bó với việc các tập đoàn Trung Quốc phải tuân thủ luật lao động quốc tế.

Chỉ sáu tháng sau khi gia nhập Tổ Chức Thương Mại Thế Giới những hãng xưởng sản xuất hàng giả đã mọc lên như nấm tại Hoa lục và quyền sở hữu trí tuệ bị vi phạm. Ngược lại với châu Âu, một khi đã đặt bút ký, các thỏa thuận trở thành những khung pháp lý phải được tuân thủ »

Trong mọi trường hợp các nhà phân tích cho rằng châu Âu chẳng những đã sai lầm khi thông báo đạt được thỏa thuận đầu tư với Trung Quốc. Hơn thế nữa Liên Hiệp Châu Âu, đừng đầu là thủ tướng Đức Merkel đã dành cho Bắc Kinh một món quà chính trị không đúng lúc.

Bắc Kinh đang siết chặt gọng kềm nhắm vào các nhà dân chủ Hồng Kông, đe dọa thôn tính Đài Loan càng lúc càng gay gắt đó là chưa kể lời lẽ hung hăng của các nhà ngoại giao Trung Quốc với tất cả các đối tác trên toàn cầu từ Úc đến châu Âu.

Hiệp định CAI theo bà Valérie Niquet không hơn không kém là một bằng chứng mới cho thấy « Bắc Kinh đang thắng thế trên tất cả mọi mặt trận và không một ai có thể cưỡng lại trước sức mạnh của Trung Quốc ».

Có một điều may mắn là để chính thức có hiệu lực, hiệp định đầu tư Liên Hiệp Châu Âu – Trung Quốc còn phải vượt qua hai cửa ải quan trọng : một là phải được Nghị Viện Châu Âu thông qua và hai là phải được tất cả 27 thành viên Liên Âu phê chuẩn. Con đường còn dài.

Thanh Hà - rfl

2021, vận may của Trung Quốc

Thanh Hà - rfl

Tăng cường kiểm tra : Trung Quốc sớm ý thức được là phải triệt để đối phó với Covid-19 để cứu vãn kinh tế. GREG BAKER AFP

Vac-xin chống Covid-19 là kế hoạch kích cầu hữu hiệu nhất cho một năm 2021 đầy rủi ro. Âu-Mỹ phải giải quyết dứt điểm Covid-19 mới hy vọng phục hồi kinh tế. Ngược lại, với tỷ lệ tăng trưởng 8% được dự báo, Trung Quốc thấy rõ vận may ở phía trước. Các viện nghiên cứu đã đưa ra các dự báo như trên trong "quả bóng" đầu năm.

Báo La Croix trong số cuối cùng của năm 2020 nêu lên 8 lý do cho phép tin tưởng kinh tế toàn cầu bật dậy trong năm 2021. Hai trong số đó là « Vac-xin xua tan viên cảnh phong tỏa kinh tế » và « tăng trưởng tại châu Á khởi sắc trở lại kéo kinh tế toàn cầu đi lên ».

Hãng bảo hiểm tín dụng Euler Hermes trụ sở tại Paris tin rằng mậu dịch toàn cầu sẽ khởi sắc trở lại nhờ sự năng động của châu Á, mà đứng đầu là Trung Quốc, đó là chưa kể với Joe Biden ở Nhà Trắng, đang làm dấy lên hy vọng thế giới bước vào giai đoạn « ít sóng gió hơn » so với những năm tháng dưới chính quyền Trump cho dù Washington tiếp tục duy trì đường lối « cứng rắn với Bắc Kinh ».

Theo dự báo của Tổ Chức Hợp Tác và Phát Triển Kinh Tế - OCDE, tỷ lệ tăng trưởng tại châu Âu và Mỹ năm nay theo thứ tự đạt 3,6 và 3,2 %. Tổng sản phẩm nội địa của Nhật Bản tăng khoảng 4% cho quãng thời gian từ tháng 3/2021 đến tháng 3/2022 nhờ những gói kích cầu liên tiếp được ban hành trong năm 2020 bắt đầu mang lại hiệu quả. Riêng Trung Quốc sẽ thoát mái nhờ GDP tăng 8%. Các con số của Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế cũng rất gần với dự phóng của OCDE.

Nhiều bài báo Pháp, Mỹ không ngần ngại cho rằng 2021 sẽ là «năm của Trung Quốc». Trả lời RFI Việt ngữ, chuyên gia về Đông Bắc Á của Quỹ Nghiên Cứu Chiến Lược Pháp, Antoine Bondaz, đánh giá như thế nào về nhận xét nói trên ?

Antoine Bondaz : Điều rõ ràng là ông Tập Cận Bình và chế độ muốn 2021 là năm để phô trương thành thế của Trung Quốc, phô trương thành công cả về mặt y tế lẫn kinh tế... của nước này. Chắc chắn là tháng Giêng năm nay, nhân kỷ niệm một năm từ khi dịch bệnh bùng phát, Bắc Kinh sẽ tận dụng cơ hội này để chứng minh về tính hiệu quả của hệ thống chính trị Trung Quốc trong việc đối phó với khủng hoảng y tế.

Tuy nhiên để biết được 2021 có phải là năm đánh dấu vận may của Trung Quốc hay không? chúng ta cần nhìn sang Hoa Kỳ. Câu hỏi đặt ra là chính quyền Biden sắp tới liệu có giành lại vị trí lãnh đạo thế giới mà Donald Trump đã đánh mất hay không? Nếu câu trả lời là có thì điều này sẽ bất lợi cho Bắc Kinh.

RFI : Nhìn «bên trong», đảng Cộng Sản Trung Quốc đã làm chủ được tình hình như trên về đối ngoại?

Antoine Bondaz : Theo tôi, giờ này năm ngoái, tháng Giêng 2020, các quan chức đặc trách về kinh tế Trung Quốc đã thực sự lo lắng về mức độ vững chắc của cỗ máy kinh tế nước này, về khả năng của đảng Cộng Sản Trung Quốc xử lý đại dịch, về khả năng đối phó trước làn sóng bất mãn của một phần công luận. Nhưng Bắc Kinh đã nhanh chóng làm chủ lại tình hình và ngay từ tháng 2/2020 đã có thể chưng ra những con số "khả quan" về mặt y tế. Hai chữ khả quan ở đây cần để trong ngoặc kép.

Thêm vào đó, chính quyền đã thu tóm trở lại các phương tiện truyền thông, có nghĩa là gia tăng các biện pháp kiểm duyệt, tăng tốc các chiến dịch tuyên truyền... Ngày này năm ngoái, không ít nhà quan sát đặt nghi vấn về tương lai chính trị của ông Tập Cận Bình và bắt đầu chú ý xem ai có thể trở thành những đối thủ của ông trước Đại hội Đảng năm 2022. Giờ đây, Tập Cận Bình càng lúc càng cô đơn trên thượng tầng quyền lực nhưng mọi người đã thấy rõ vị thế của đảng Cộng Sản Trung Quốc không sợ bị lung lay.

RFI: Vào lúc từ châu Âu đến Hoa Kỳ và cả Nhật Bản điều đứng trong năm 2020 và trong những dự phóng lạc quan nhất, giới trong ngành nêu lên tỷ lệ tăng trưởng cho 2021 ở mức từ 3 đến 4%. Riêng Trung Quốc chẳng những cỗ máy xuất khẩu đã không hề hấn gì mà còn hoạt động rất tốt, tăng trưởng trong năm qua ở mức 2% và Tổ Chức Hợp Tác và Phát Triển Kinh tế dự phóng GDP của Trung Quốc sẽ mạnh trong năm nay. Làm sao giải thích được sự thành công đó ?

Antoine Bondaz : Thành công về mặt kinh tế của Trung Quốc năm 2020 có được là nhờ khả năng phản ứng nhanh của Bắc Kinh. Ngay từ cuối tháng Giêng năm ngoái, điều rõ rệt nhất là phải giải quyết được về y tế thì kinh tế mới có thể khởi sắc trở lại.

Trở trêu hơn là hiện tượng «họa người phúc ta». Kinh tế Trung Quốc đã nhanh chóng bật dậy nhờ sự bất lực của Âu, Mỹ trước siêu vi corona. Chính sự kém cỏi của phương Tây đó đã bồi đắp cho tăng trưởng của Trung Quốc, đẩy xuất khẩu Trung Quốc sang Hoa Kỳ lên cao mà không thấy Washington kêu ca gì !

Chi nội tháng 11/2020, xuất siêu của Trung Quốc lên tới 75 tỷ đô la. Đó là yếu tố giúp cỗ máy kinh tế nước này nhanh chóng khởi sắc trở lại và Trung Quốc dễ dàng đạt tỷ lệ tăng trưởng 2% trong năm 2020. Trong khi đó thì tại Âu-Mỹ, tỷ lệ tăng trưởng ở số âm.

Câu hỏi thực sự đặt ra cho năm nay là liệu rằng Bắc Kinh có duy trì được nhịp độ tăng trưởng như vậy nữa hay không ? Tiêu thụ nội địa có tiếp tục kéo kinh tế nước này đi lên hay không ? Trước mắt nhiều yếu tố cho thấy, câu trả lời sẽ là có. 2021 là năm kinh tế Trung Quốc sẽ năng động với đà phục hồi nhanh chóng.

RFI : Còn trên mặt trận chiến tranh thương mại với Mỹ thì sao?

Antoine Bondaz : Điều rất rõ ràng là Trung Quốc chưa bao giờ che giấu tham vọng qua mặt Hoa Kỳ để trở thành cường quốc số 1 thế giới cả về mặt kinh tế lẫn quân sự, về khoa học và công nghệ. Vấn đề đặt ra với Bắc Kinh là châu Âu và Mỹ không muốn trông thấy kịch bản đó xảy ra. Thành thử cuộc chạy đua tranh giành ngôi vị hàng đầu ấy sẽ tiếp diễn trong nhiều năm nữa và sự cạnh tranh này càng lúc càng gay gắt.

Quan hệ giữa Trung Quốc với các nước công nghiệp phát triển sẽ phức tạp hơn. Ví dụ như từ tháng 11/2020 Trung Quốc đã ra sức ve vãn các nền kinh tế đang phát triển để vừa có thêm vây cánh, vừa tô điểm lại hình ảnh của Bắc Kinh sau đại dịch Covid-19, để đẩy mạnh giao thương và mở rộng thêm nữa ảnh hưởng của Trung Quốc. Có thể nói trước mắt, Trung Quốc chú trọng nhiều vào các nước đang phát triển, dùng cả lá bài kinh tế lẫn ngoại giao, y tế... để chiêu dụ những nước này.

RFI : Có thể cho rằng virus corona đã tăng cường thêm sức mạnh kinh tế cho Trung Quốc hay không ?

Antoine Bondaz : Đà vươn lên và sức mạnh được củng cố của Trung Quốc đã tăng tốc lên một cấp nữa trong những tháng gần đây kể từ khi đại dịch Covid-19 bùng phát. Vấn đề cốt lõi ở đây là hình ảnh của Trung Quốc đã xấu đi. Quốc tế càng lúc càng ý thức được là đã quá lệ thuộc vào Bắc Kinh. Công luận cũng đã thức tỉnh trước mối quan hệ bất cân đối giữa Trung Quốc với bất kỳ một đối tác nào, kể cả như Úc hay châu Âu.

Về phía Âu - Mỹ và các nền kinh tế công nghiệp phát triển, giải pháp tốt nhất để làm đối trọng với Trung Quốc, để ngăn chặn ảnh hưởng càng lúc càng lớn của Bắc Kinh là phải nhanh chóng thoát khỏi khủng hoảng y tế. Tiếc rằng kịch bản này chưa thể xảy ra trong những tuần lễ hay những tháng sắp tới !

Tình trạng đói nghèo gia tăng

Báo cáo gần đây của Hội Nghị Liên Hiệp Quốc về Thương Mại và Phát Triển (UNCTAD/CNUCED) lo ngại virus corona đẩy một phần nhân loại vào cảnh bần cùng. Do tác động khủng hoảng y tế và kinh tế, có thêm 32 triệu người trên hành tinh sống với thu nhập dưới ngưỡng 2 đô la một ngày ; 47 quốc gia nghèo nhất trên thế giới lâm vào tình cảnh « tệ hại nhất » từ 3 thập niên qua. Tại những nước đã nghèo khó này, Covid-19 còn cướp đi thêm 2,6% thu nhập bình quân đầu người.

Bất bình đẳng trước vac-xin chống virus

Trung tuần tháng 12/2020, một nghiên cứu của đại học John Hopkins công bố báo động hơn 20% dân số địa cầu phải đợi ít nhất đến năm 2022 mới được tiếp cận với vac-xin chống virus corona, do hơn 50% lượng thuốc xuất khẩu trong năm 2021 đã được các nước giàu đặt mua từ trước khi vac-xin được sản xuất.

Tính đến ngày 15/11/2020, 13 viện bào chế sản xuất thuốc đã nhận được đơn đặt hàng mua trước 51% vac-xin sẽ được sản xuất trong năm. Khối lượng này được dự trù phục vụ 14% dân số địa cầu. 85% còn lại phải tự xoay sở với 49% thuốc còn lại !

Thanh Hà - rfi

2020 : Làn sóng bài Trung Quốc dâng cao cùng Covid-19

Thanh Hà - rfi

Ảnh tư liệu: Biểu tình ở Hồng Kông chống dự luật dẫn độ sang Trung Quốc, ngày 02/09/2019. AP - Jae C. Hong

Trong suốt 12 tháng, virus corona được nhắc đến hàng ngày trong mỗi bản tin thời sự và hầu như tất cả các tạp chí của RFI. 2020 là năm đại dịch Covid-19 xuất phát từ Vũ Hán làm chi phối toàn thế giới và làm hủy hoại hình ảnh của Trung Quốc trong mắt cộng đồng quốc tế.

Hai nghiên cứu liên tiếp, của viện Pew Research Center tại Washington và của Viện Quan Hệ Quốc Tế Pháp- IFRI tại Paris, cùng đưa ra một nhận định : tinh thần bài Trung Quốc gia tăng tại các nước Tây phương. Nguyên nhân chính là dịch Covid-19 đã cướp đi sinh mạng của hơn 1,7 triệu người trên toàn cầu, hơn 78 triệu người trên hành tinh bị lây nhiễm. Kèm theo đó là hàng trăm triệu người mất việc làm, một số không nhỏ rơi vào cảnh bần cùng.

Ngoại trừ Trung Quốc và một số rất ít các quốc gia, trong đó có Việt Nam, kinh tế điều đứng ở những nơi khác từ ở Nga đến Nhật Bản, từ của Brazil đến Canada hay từ Ấn Độ đến Liên Hiệp Châu Âu và cả Hoa Kỳ.

Mỹ, Nhật đã bơm hàng ngàn tỷ đô la để khắc phục hậu quả tai hại Covid-19 gây nên. Anh Quốc đối mặt với tình trạng kinh tế tệ hại nhất kể từ sau Thế Chiến 2. Pháp đã hai lần áp dụng các biện pháp phong tỏa trong tổng cộng 14 tuần lễ, toàn bộ các hàng quán phải đóng cửa.

Tại Hoa Kỳ Covid-19 thổi bay các thành tích kinh tế trong bốn năm nhiệm kỳ tổng thống Trump. Lãnh đạo Nhà Trắng tới nay vẫn gọi virus corona là siêu vi Trung Quốc.

Theo thăm dò của viện nghiên cứu Mỹ Pew Research Center thực hiện trong giai đoạn từ tháng 6 đến tháng 8 năm nay, 86 % người Nhật được hỏi tỏ thái độ bài Trung Quốc. Tỷ lệ này tại Úc là 81 % ; Ở Anh là 74 % và tại Canada là 73 %.

Tại Thụy Điển nơi mà từ 10 năm qua, dân chúng đã có cái nhìn « tiêu cực » về ông khổng lồ châu Á này, thì tỷ lệ bài Trung Quốc lên tới 85 %. Pháp và Đức là 70 %. Với công luận Mỹ, 73 % xem Trung Quốc là một mối đe dọa. Đáng chú ý hơn nữa là 2018 chỉ có 43 % những người được hỏi có cái nhìn không hay về Bắc Kinh mà thôi.

Về lý do khiến tinh thần bài Trung Quốc tăng lên nhanh trong vài tháng vừa qua, trung tâm nghiên cứu Mỹ cho biết 14 nước trong các quốc gia được hỏi đưa ra yếu tố « Bắc Kinh xử lý không đích đáng dịch Covid-19 » để thế giới vạ lây.

Ác cảm với Trung Quốc : Bắc Kinh đứng thứ nhì trong mắt dân Pháp

Nghiên cứu thứ nhì cũng về hình ảnh tồi tệ của Trung Quốc vừa được Viện Quan Hệ Quốc Tế Pháp IFRI công bố vào cuối tháng 11/2020 (French public opinion on China in the age of COVID-19 Political distrust trumps economic opportunities). Nghiên cứu này được thực hiện tại 13 quốc gia châu Âu trong hai tháng 9 và 10/2020.

Theo các đồng tác giả, 62 % những người Pháp được hỏi có cái nhìn « xấu » về Trung Quốc và hơn một nửa trong số này cho rằng « quan điểm của họ về Trung Quốc đang càng lúc càng xấu đi trong những năm gần đây ».

Trả lời đài RFI tiếng Việt, Marc Julienne, đặc trách về Trung Quốc tại Viện Quan Hệ Quốc Tế Pháp và là một trong những đồng tác giả báo cáo nói trên nêu bật những lý do vì sao Trung Quốc đang mất điểm :

Marc Julienne : « Có ba yếu tố chính giải thích cho thái độ dè chừng đó. Trước hết là áp lực của Trung Quốc nhắm vào Tổ Chức Y Tế Thế Giới về những thông tin liên quan tới đại dịch Covid-19. Đây là dấu hiệu đầu tiên khiến công luận Pháp nói riêng, châu Âu nói chung, nghi ngờ về đối tác Trung Quốc.

Kế tới là luật an ninh quốc gia nhắm vào Hồng Kông do Bắc Kinh ban hành để bóp nghẹt các quyền tự do tại đặc khu hành chính này.

Đây cũng là dấu chấm hết cho mô hình Một quốc gia hai chế độ ở Hồng Kông. Quyết định này đi ngược lại với các giá trị về nhân quyền, về các quyền tự do cơ bản của châu Âu.

Sau cùng từ tháng 3/2020 đến giờ, liên tục có những tiết lộ về chính sách của Trung Quốc đàn áp người Duy Ngô Nhĩ ở Tân Cương, các vụ cưỡng bức lao động.

Rồi đến tháng 6/2020 đã xuất hiện nhiều báo cáo về các chương trình triệt sản phụ nữ Hồi Giáo ở Tân Cương ... Như vậy là trong vòng sáu tháng, hình ảnh của Trung Quốc đã xấu đi đáng kể trong mắt công luận Pháp và mọi người có cảm tưởng là tình hình càng lúc càng tồi tệ hơn ».

Khoảng 70 % những người được hỏi không tin tưởng vào ông Tập Cận Bình vậy không lẽ, về kinh tế không quan trọng bằng những chuyển biến về chính trị tại Hồng Kông hay các biện pháp Bắc Kinh đàn áp người Duy Ngô Nhĩ ở Tân Cương?

Marc Julienne : « Yếu tố kinh tế rất quan trọng. Tuy nhiên tôi đã không nêu lên do báo cáo mới của chúng tôi được thực hiện trên cơ sở một cuộc thăm dò dư luận. Kết quả các đợt thăm dò liên tiếp cho thấy đối với người dân bình thường, về chính trị quan trọng hơn. Kinh tế không phải là một ưu tiên. Ngược lại trong số các nhà lãnh đạo châu Âu thì hồ sơ kinh tế, thương mại chiếm vị trí hàng đầu và nhất là đối với các định chế của châu Âu tại Bruxelles.

Thực ra, quan hệ giữa Liên Hiệp Châu Âu và Trung Quốc đã xấu đi từ 2019. Tháng 3 năm 2019, báo cáo của Ủy Ban Châu Âu nêu đích danh Bắc Kinh là «đối thủ mang tính hệ thống».

Chưa khi nào châu Âu nặng lời với Trung Quốc như vậy và như đã biết, xung khắc kinh tế là một vấn đề lớn. Càng lúc hồ sơ này càng chiếm một vị trí quan trọng trong mắt của cả Bắc Kinh lẫn Bruxelles. Đôi bên cùng hướng tới mục tiêu hoàn tất thỏa thuận bảo hộ đầu tư trước cuối năm nay nhưng tôi không tin các bên sẽ đạt được mục tiêu đó – hay ít ra tôi hy vọng là như vậy!»

Thế còn về phía các lãnh đạo châu Âu nói chung, của Pháp nói riêng, thì họ có quan điểm thế nào về Bắc Kinh và làm sao giải thích được lập trường đó?

Marc Julienne : « Trên hồ sơ kinh tế, tôi nghĩ rằng châu Âu đã mệt mỏi với thái độ câu giờ của Trung Quốc. Sự thật cho thấy là ngay cả với hiệp định đầu tư song phương, đôi bên đã bắt đầu đàm phán từ bảy, tám năm qua, Bắc Kinh cũng không nhượng bộ gì nhiều.

Các nhà đàm phán cho rằng Trung Quốc cứ tiến một bước rồi lại lùi hai bước. Trong khi đó về thực chất đây là một thỏa thuận rất quan trọng vì văn bản này sẽ cho phép phân nào cân bằng lại quan hệ và các luồng trao đổi giữa Bắc Kinh – Bruxelles.

Chúng ta thấy rõ là trong văn bản này, Trung Quốc chiếm thế thượng phong : châu Âu mở cửa cho các doanh nghiệp Trung Quốc vào tung hoành. Ở chiều ngược lại các điều lệ của Trung Quốc lại rất khắt khe. Tuy nhiên ở cấp lãnh đạo, ngoài về kinh tế, hồ sơ chính trị càng lúc càng trở thành cái gai trong đôi thoại song phương.

Hồng Kông và Tân Cương là hai chủ đề mà Liên Hiệp Châu Âu không thể tiếp tục nhắm mắt làm ngơ. Chủ tịch Ủy Ban Châu Âu Ursula Von Der Leyen đã có những lời lẽ rất cứng rắn về điểm này và thậm chí còn nêu lên khả năng trừng phạt Bắc Kinh vì phạm nhân quyền ».

Từ 2019 Liên Âu đã hô hào «không còn ngây thơ với Trung Quốc» nhưng có thực sự là châu Âu cảnh giác trước những cái bẫy của Bắc Kinh hay không và liệu rằng trong chiến lược đối ngoại với Trung Quốc có yếu tố Mỹ hay không?

Marc Julienne : « Hoàn toàn đúng như vậy. Lãnh đạo ngành ngoại giao Liên Âu Joseph Borell thường xuyên tuyên bố châu Âu không còn «ngây thơ» với bạn hàng Trung Quốc. Tuy nhiên tôi cho rằng ở đây yếu tố Mỹ không quan trọng lắm trong giai đoạn bốn năm sắp tới.

Đúng là dưới chính quyền Trump, Bắc Kinh đã tìm cách lôi kéo châu Âu về phía mình và khai thác lá bài America First của Donald Trump để thuyết phục Liên Hiệp Châu Âu rằng « các bạn thấy đó đồng minh thân thiết nhất đang bỏ rơi các bạn » từ hồ sơ chống biến đổi khí hậu đến hiệp định hạt nhân Iran ...

Trung Quốc đồng thời xoáy vào những lợi ích chung giữa châu Âu và nước khổng lồ châu Á này nhằm ly gián thêm nữa hai khối Âu-Mỹ. Cần nói thêm là Bắc Kinh dùng thỏa thuận bảo hộ đầu tư Châu Âu –Trung Quốc là miếng mồi để chiêu dụ Bruxelles.

Ngoài ra, với đại dịch lần này, trong năm nay Trung Quốc còn khai thác lá bài ngoại giao y tế để mua chuộc cảm tình của châu Âu, thế nhưng, đồng thời, chính sách ngoại giao «sói lang», Trung Quốc hung hăng không chỉ với châu Âu mà còn đe dọa từ Canada đến Úc .. đã làm hủy hoại những nỗ lực của Bắc Kinh muốn tô điểm hình ảnh thân thiện của Trung Quốc.

Sắp tới đây, với Joe Biden ở Nhà Trắng và ông này chủ trương thắt chặt trở lại quan hệ cốt lõi với các quốc gia ở bên này Đại Tây Dương, Trung Quốc sẽ phải xét lại chiến lược ngoại giao...

Khó đoán trước được, nhưng Trung Quốc không thể tiếp tục cho châu Âu uống nước đường như họ vẫn làm từ trước tới nay và có khả năng là những nước cờ của Bắc Kinh với châu Âu còn tùy thuộc vào chính sách đối ngoại của chính quyền Biden với các đối tác tại Lục Địa Già.

Đừng quên rằng dù Trung Quốc có đem lá bài kinh tế ra như châu Âu, nhưng trao đổi mậu dịch giữa Mỹ và Liên Âu vẫn còn rất quan trọng ».

Marc Julienne, thuộc Viện Quan Hệ Quốc Tế Pháp, IFRI và nhiều tác giả thuộc trường đại học Séc Palacky University Olomouc, tiếc rằng vào lúc phương Tây thấy rõ bộ mặt thật của Trung Quốc, ác cảm với ông Tập Cận Bình thì ở Washington chính quyền Trump đã không nắm bắt được cơ hội để giành lại thế « leadership » trong thế giới tự do.

Thuần túy về y tế và kinh tế thì các con số chính thức của Bắc Kinh cũng như thống kê quốc tế đều cho thấy 2020 đã mở ra trong những « điều kiện tệ hại hơn bao giờ hết cho Trung Quốc » nhưng đang khép lại với những tỷ lệ tăng trưởng khá vững vàng, với hình ảnh lá cờ Trung Quốc được cắm trên cung Trăng !

Thanh Hà - rfl

Brexit, chuyện kể không hồi kết ?

Thanh Hà - rfi

Cảnh sát giám sát những xe tải đến từ Ailen tại cảng Holyhead, tây bắc xứ Wales, Vương Quốc Liên Hiệp Anh, ngày 14/12/2020. AFP - PAUL ELLIS

Tại sao Anh Quốc dễ dàng đạt được thỏa thuận thương mại với hàng chục quốc gia trên thế giới, nhưng với Liên Hiệp Châu Âu, 15 ngày trước khi chính thức chia tay thị trường chung và rời khỏi liên minh thuế quan châu Âu, 1001 khúc mắc vẫn còn ở phía trước ?

Hai tuần lễ trước khi kết thúc giai đoạn chuyển tiếp, Anh Quốc và Liên Âu vẫn chưa kết thúc đàm phán để xuất nhập khẩu hai chiều tránh mọi hạn ngạch và các hàng rào quan thuế kể từ 0 giờ ngày 01/01/2021. Những « hiệp phụ » liên tiếp nối đuôi nhau ra đời do đối thoại bế tắc trên ba hồ sơ lớn khiến dân chúng và cả truyền thông thực sự mệt mỏi. Chính giới thường xuyên nói tới những « cơ hội đàm phán cuối cùng » để rồi lại thông báo « còn nước còn tát » trước ngày Luân Đôn chia tay Liên Hiệp Châu Âu theo kịch bản « No Deal » gây nhiều thiệt hại cho cả đôi bên.

Theo thẩm định của cơ quan độc lập chuyên nghiên cứu về tình hình tài chính của Anh Quốc, The Office of Budget Responsibility - trụ sở tại Luân Đôn, trong trường hợp chia tay không đạt thỏa thuận, GDP của Anh sụt giảm thêm 2 %. Thiệt hại chung cho toàn khối liên âu là 0,3 % GDP.

Logique của « thị trường nội khối » và « nội địa »

Từ tháng 3/2020 đôi bên đã ráo riết tìm kiếm một thỏa thuận « lâu dài cho giai đoạn hậu Brexit ». Bruxelles và Luân Đôn đã ấn định cuối tháng 10 rồi kéo sang tháng 11 và gần đây nhất là cột mốc 13/12/2020 là hạn chót để đúc kết đàm phán. Nhưng rồi những hạn định đó đều đã lần lượt bị vượt qua trong lúc Liên Hiệp Châu Âu và thành viên cũ là Anh Quốc vẫn chưa thể san bằng bất đồng trên ba điểm :

một là về chính sách cho ngư dân châu Âu đánh bắt trong các vùng biển của Anh Quốc.

Trở ngại thứ nhì liên quan đến cơ chế giải quyết tranh chấp trong tương lai kể từ ngày 01/01/2021.

Nhưng quan trọng hơn cả là Bruxelles chủ trương bảo vệ «thị trường nội khối» trong lúc Luân Đôn nhất quyết bảo vệ « thị trường nội địa ». Trên hồ sơ thứ ba này, tất cả khúc mắc nằm ở Bắc Ai Len thuộc lãnh thổ của vương quốc Anh với Cộng Hòa Ai Len, một thành viên của Liên Âu.

Trả lời RFI luật sư Hoàng Đức Thắng, tại Luân Đôn, trở lại với thỏa thuận trung gian cho một giai đoạn chuyển tiếp sắp hết hiệu lực vào ngày 31/12/2020.

LS Hoàng Đức Thắng : « Điểm lại một chút về quá trình đàm phán giữa Liên Hiệp Châu Âu và Anh Quốc : bản thỏa thuận đã được ký kết vào cuối 2019 và đã được thông qua vào giữa tháng 12/2019 sau bầu cử Quốc Hội Anh và thủ tướng Boris Johnson giành được đa số.

Đây là thỏa thuận giữa Bruxelles và Luân Đôn cho một giai đoạn chuyển tiếp, giới hạn trong một năm - mà trên thực tế là có hiệu lực trong chưa đầy 12 tháng.

Giai đoạn chuyển tiếp này nhằm hoàn tất việc Anh Quốc đã tách khỏi Liên Âu. Cho dù Luân Đôn đã ra khỏi Liên Âu từ nửa đêm 31/01/2020 nhưng vẫn có thêm đến 31/12/2020 để qua một giai đoạn chuyển tiếp cho phép đôi bên tiếp tục đàm phán về một thỏa thuận kinh tế lâu dài.

Mặc dù chỉ là mang tính tạm thời nhưng văn bản thỏa thuận trung gian này ra đời trong bối cảnh chính trường Anh đang phức tạp : đảng cầm quyền không nắm được đa số ở Quốc Hội mà phải phụ thuộc vào một chục phiếu của đảng DUP Bắc Ai Len và một số thành viên khác của trong đảng có xu hướng phản đối các quyết định của chính quyền.

Tình trạng phức tạp đó dẫn đến việc Luân Đôn vẫn không ký nội thỏa thuận sơ bộ mà chính phủ của nữ thủ tướng Theresa May đã hoàn tất với Liên Âu từ gần cả hai năm trước đó ».

Yếu tố chính trị nội bộ Anh

Kết quả là ngày 13/12/2020 thủ tướng Boris Johnson đã giành được đa số rộng rãi cho phép thúc đẩy thủ tục Brexit.

LS Hoàng Đức Thắng : « Nắm bắt thời cơ như vậy, các nhà đàm phán châu Âu đã rất gay gắt trong việc đòi hỏi bảo toàn thị trường nội khối của 27 thành viên, ngoại trừ nước Anh. Để bảo vệ thị trường nội khối đó thì Bruxelles nhấn mạnh rằng Luân Đôn cần duy trì một cơ chế kiểm soát hải quan theo kiểu kiểm soát cứng. Nghĩa là dựng lên các chốt kiểm soát, phải mở thủ tục khai báo hải quan và kiểm soát hàng hóa trước khi đưa hàng vào bất kỳ một quốc gia nào trong Liên Hiệp Châu Âu. Thực ra đây là điều bình thường thôi. Nhưng trong trường hợp này có một điều phức tạp ».

Tính chất đặc thù của Ai Len

Tất cả vấn đề nằm ở đường «biên giới cứng» giữa Cộng Hòa Ai Len và Bắc Ai Len thuộc về lãnh thổ Anh. Nhìn từ Luân Đôn những đòi hỏi của Bruxelles là quá đáng.

LS Hoàng Đức Thắng : « Quốc gia Liên Âu sát cạnh Anh Quốc là Cộng Hòa Ai Len. Nước này lại có đường biên giới với vùng lãnh thổ ở miền bắc và Bắc Ai Len thì thuộc vùng lãnh thổ của vương quốc Anh (...)

Trong quá khứ, giữa Bắc Ai Len và Cộng Hòa Ai Len từng xảy ra nội chiến đẫm máu và cuộc nội chiến đó ảnh hưởng luôn cả đến lãnh thổ của Anh qua các vụ tấn công trong những thập niên 1960-1970.

Nên bây giờ để duy trì hòa bình và ổn định tại Ai Len mặc dù có đường biên giới trên đất liền giữa Cộng Hòa Ai Len với Bắc Ai Len nhưng đôi bên không có những đường kiểm soát cứng, không có biên giới, cho dù về mặt pháp lý, kinh tế và cả văn hóa, Bắc Ai Len phụ thuộc vương quốc Anh.

Bruxelles mong muốn rằng Luân Đôn không lợi dụng Bắc Ai Len như cửa ngõ để xuất khẩu hàng của Anh và hàng mà nước Anh nhập từ những quốc gia thứ ba, qua Bắc Ai Len, rồi từ Bắc Ai Len đi sang cả Cộng Hòa Ai Len (vì không có các trạm hải quan). Bước kế tiếp là hàng từ Ai Len được xuất khẩu sang bất kỳ quốc gia nào trong Liên Hiệp Châu Âu (Pháp, Bồ Đào Nha...)

Để tránh kịch bản này Liên Âu đòi Anh phải lập ra những chốt kiểm soát cứng. Đường kiểm soát đó được đặt trên biển, dọc theo eo biển giữa Anh và Bắc Ai Len.

Trở lại thời điểm 2018-2019: do không có đa số rộng rãi để cầm quyền chính phủ của thủ tướng Theresa May dù đã ký được thỏa thuận với Liên Âu về Brexit nhưng văn bản đó không bao giờ được nghị viện Anh phê chuẩn.

Ông Boris Johnson lên thay bà May, giải tán quốc hội và cho bầu cử trước thời hạn vào tháng 12/2019. Từ đó ông Johnson mới đàm phán lại với Liên Âu và Bruxelles đã phải nhượng bộ, tức là chấp nhận không thiết lập đường biên giới cứng ; hàng hóa sẽ được kiểm soát thông qua các thủ tục bình thường, nhưng Bruxelles đòi thiết lập một số trạm kiểm soát trên bộ tức là ở đường biên giới chính thức giữa Bắc Ai Len với Cộng Hòa Ai Len.

Đây chỉ là một số trạm kiểm soát mà thôi nhằm xử lý vấn đề khi cần thiết. Ngoài ra châu Âu đòi Anh phải áp dụng cơ chế khai báo hải quan khi các xe hàng của Anh đi qua Bắc Ai Len và hàng từ Bắc Ai Len đi qua cửa khẩu Cộng Hòa Ai Len ».

Sơ hở của những chính trị gia non tay

Mọi chuyện nhẽ ra có thể dừng lại ở đây nhưng rồi vé chính trị đã phá khiến đối thoại bị trật đường ray. Thủ tướng Boris Johnson liên tục chịu áp lực ngay từ phía một phân các thành viên của đảng Bảo Thủ nhưng bài toán càng thêm phức tạp với những tuyên bố vụng về của Liên Âu.

LS Hoàng Đức Thắng : « Chính trường Anh đánh giá chính phủ có một sự nhượng bộ Liên Âu nhưng bước lùi đó có thể chấp nhận được để đổi lấy hòa bình trên lãnh thổ Ai Len. Nhẽ ra mọi việc dừng lại ở đây, nhưng do đàm phán giữa Liên Âu với Anh

Quốc còn quá nhiều bất đồng để đạt đến một thỏa thuận toàn diện và lâu dài nên các bên đã tìm kiếm sự ủng hộ của công luận trong nước.

Trưởng đoàn đàm phán châu Âu Michel Barnier lại cho rằng trong trường hợp Anh và Liên Âu không đạt được đồng thuận để Luân Đôn rời khỏi thị trường chung và liên minh thuế quan châu Âu thì Anh Quốc không được hưởng các điều khoản ưu đãi về quota hay quan thuế để xuất khẩu sang khối 27 nước trong Liên Hiệp Châu Âu.

Ông Barnier thực ra chú trọng vào việc bảo vệ thị trường thực phẩm châu Âu, tránh để Anh Quốc biến thành một trung gian đưa hàng nhập từ những nơi khác với chất lượng an toàn được cho là thấp hơn so với của Liên Âu (như gà hóc-môn của Mỹ chẳng hạn) thâm nhập thị trường châu Âu.

Tuy nhiên, theo tôi trong lúc đàm phán chưa ngã ngũ, tuyên bố này là một sự hớ hênh về chính trị vì Bắc Ai Len là một điểm nhạy cảm đối với nước Anh. Đây là một gánh nặng đối với nước Anh. Bắc Ai Len không sản xuất một cái gì cả và phụ thuộc vào thực phẩm của Anh. Vậy mà Bruxelles lại cấm đưa thực phẩm của Anh qua Bắc Ai Len để nuôi chính dân Bắc Ai Len, tức là dân Anh, thì cách tiếp cận như vậy không mang tính xây dựng.

Điều đó khiến một phần chính khách Anh ngay trong hàng ngũ đảng cầm quyền tức giận và yêu cầu chính phủ phải có một dự luật bảo vệ thị trường nội địa của vương quốc Anh nếu như Liên Âu muốn bảo vệ thị trường nội khối một cách cực đoan như vậy».

Tranh cãi về dự luật bảo vệ thị trường nội địa Anh ?

LS Hoàng Đức Thắng : « Trong dự luật này có hai điều khiến Liên Hiệp Châu Âu bất bình :

Điều khoản thứ nhất quy định trong những trường hợp khẩn cấp Anh Quốc có thể được tạm bỏ qua các quy định khai báo hải quan để xuất khẩu hàng vào Bắc Ai Len.

Còn điều khoản thứ nhì là trong những trường hợp khẩn cấp các thành viên của chính phủ Anh có thể cho phép tạm dừng kiểm sát hàng hóa đối với một số nhóm mặt hàng nhất định.

Tuy nhiên trong mọi khả năng, các quy định này trước khi được áp dụng phải tham khảo ý kiến của nghị viện Anh ».

Thanh Hà - rfl

Đại sứ Mỹ đến Đài Loan tuần tới, Bắc Kinh cảnh báo Washington “trả giá đắt”
Trọng Thành

Đại sứ Mỹ bên cạnh Liên Hiệp Quốc Kelly Craft (P) trong một cuộc họp báo tại bộ Ngoại Giao, Washington, Hoa Kỳ, ngày 21/09/2020. REUTERS - POOL New

Bộ Ngoại Giao Đài Loan hôm nay, 08/01/2020, cho biết đại sứ Mỹ tại Liên Hiệp Quốc trong chuyến công du Đài Bắc sắp tới có kế hoạch gặp tổng thống Đài Loan Thái Anh Văn. Chuyến đi của đại sứ Mỹ bị Trung Quốc phản đối dữ dội. Bất chấp đe dọa của Bắc Kinh, tối hôm qua, phái bộ Mỹ tại Liên hiệp Quốc đã công bố lịch trình cụ thể của chuyến viếng thăm.

Hôm qua, 07/01/2021, phái bộ Trung Quốc tại Liên Hiệp Quốc ra thông cáo « cực lực phản đối » chuyến đi dự kiến của đại sứ Mỹ, và cảnh báo Washington sẽ phải « trả giá đắt ».

Phía Trung Quốc nhấn mạnh «Bắc Kinh đã thường xuyên yêu cầu Mỹ chấm dứt những hành động khiêu khích điên cuồng của mình, ngừng gây thêm các trở ngại mới cho quan hệ Trung – Mỹ và hợp tác của hai quốc gia tại Liên Hiệp Quốc». Cũng ngày hôm qua, Tân Hoa Xã đã lên án chuyến công du dự kiến của đại sứ Mỹ.

Theo Reuters, phía Mỹ cho biết nữ đại sứ Kelly Craft thăm Đài Loan từ 13 đến 15 tháng Giêng và dự kiến gặp gỡ một số lãnh đạo Đài Loan, hội kiến với tổng thống Thái Anh Văn và ngoại trưởng Đài Loan Ngô Chiêu Tiếp (Joseph Wu).

Mục tiêu chính của chuyến công du, theo thông cáo của Mỹ là «củng cố sự hỗ trợ mạnh mẽ và liên tục của chính phủ Mỹ đối với sự tham gia của Đài Loan vào các định chế quốc tế, phù hợp với chính sách Một nước Trung Hoa của Mỹ, Trung Quốc, được định hướng bởi Đạo luật về Quan hệ Đài Loan (Taiwan Relations Act), ba thông cáo chung Mỹ - Trung Quốc và sáu Bảo Đảm đối với Đài Loan (Six Assurances to Taiwan)».

Chuyến công du của đại sứ Mỹ đến Đài Loan có ý nghĩa biểu tượng đặc biệt, bởi Bắc Kinh coi Đài Loan là một vùng lãnh thổ của Trung Quốc, và chỉ Bắc Kinh mới có quyền đại diện cho Đài Loan trên trường quốc tế.

Ngược lại, Đài Bắc khẳng định Đài Loan là một Nhà nước độc lập trên thực tế, với một chính quyền được người dân bầu lên bằng con đường dân chủ. Chính quyền Đài Loan cũng tố cáo Trung Quốc gây áp lực để Đài Loan không được tiếp cận kịp thời với các thông tin về dịch bệnh Covid-19 của Tổ chức Y tế Thế giới. Vấn đề này dự kiến sẽ được đại sứ Mỹ Keith Krach nêu lên trong chuyến công du này.

Thông cáo của phái bộ Mỹ khẳng định, trong chuyến công du tuần tới, đại sứ Keith Krach sẽ có bài diễn văn, nhấn mạnh đến « các đóng góp gây ấn tượng sâu sắc của Đài Loan đối với cộng đồng quốc tế và việc Đài Loan tham gia thực sự hơn và rộng rãi hơn vào các định chế quốc tế là điều có ý nghĩa quan trọng ».

Hồi tháng 9/2020, đại sứ Mỹ tại Liên Hiệp Quốc từng kêu gọi tạo điều kiện để Đài Loan « tham gia đầy đủ » vào các hoạt động của Liên Hiệp Quốc.

Trọng Thành

Điều tra của WHO về virus Covid-19: Thái độ bất hợp tác của Trung Quốc *Thanh Phương*

Ảnh tư liệu: Triển lãm về phòng chống Covid-19 ở Vũ Hán, Hồ Bắc, Trung Quốc, ngày 31/12/2021. REUTERS - TINGSHU WANG

Mặc dù Trung Quốc cuối cùng đã để cho một phái đoàn các nhà khoa học của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) đến nước này để điều tra về nguồn gốc của virus corona gây bệnh Covid-19, nhưng trên thực tế, chính quyền Bắc Kinh đã liên tục gây khó dễ cho phái đoàn điều tra.

Từ mùa xuân năm ngoái, WHO đã yêu cầu được đến Trung Quốc để điều tra, nhưng mãi đến thứ Năm 14/01/2021, một phái đoàn gồm 10 nhà khoa học quốc tế mới được phép đến nước này. Nhiệm vụ của họ chỉ là cố gắng truy tìm nguồn gốc của virus để hiểu được là nó đã lây sang người như thế nào.

Không nhằm tìm "thủ phạm"

Việc truy tìm nguồn gốc của virus rất quan trọng để giúp ngăn chặn sự bùng phát của một đại dịch mới, đồng thời giúp cho thế giới đề ra những biện pháp phòng ngừa đối với loài súc vật này hay súc vật kia, cấm săn bắt, chăn nuôi chúng và tránh sự tiếp xúc giữa chúng với con người.

Phần lớn công việc của các nhà khoa học sẽ là xác định « mắc xích còn thiếu » đã giúp cho virus SARS-CoV-2 từ một loài dơi lây lan sang người. Nhưng các thành viên của phái đoàn cũng tuyên bố là họ sẽ nghiên cứu mọi giả thuyết, tức là gián tiếp không loại trừ khả năng virus đã thoát ra từ một trong những phòng thí nghiệm virus học ở Vũ Hán.

Hôm qua, giám đốc đặc trách các vấn đề khẩn cấp y tế của WHO Michael Ryan đã nhấn mạnh mục tiêu của phái đoàn điều tra không phải là nhằm tìm ra « thủ phạm », tức là không nhằm cáo buộc bất cứ định chế nào hay bất cứ quốc gia nào. Nhưng chính quyền Bắc Kinh vẫn cứ lo ngại là trách nhiệm của họ trong việc để đại dịch lây lan ra toàn cầu sẽ bị phơi bày ra trước thế giới.

Vấn đề, là thời gian càng trôi qua, Trung Quốc càng không chấp nhận bị xem là quốc gia mà từ đó virus xuất phát. Chính vì có suy nghĩ như vậy cho nên Bắc Kinh đã tìm đủ mọi cách để cản trở công việc của phái đoàn các nhà khoa học quốc tế.

Gây khó khăn ngay từ đầu

Để chuẩn bị cho chuyến đi của phái đoàn điều tra quốc tế, mùa hè vừa qua, một nhà dịch tễ học và một chuyên gia y tế động vật đã đến Trung Quốc. Từ thời điểm đó, 10 chuyên gia của phái đoàn điều tra đã có thể họp qua mạng với các nhà khoa học Trung Quốc. Tuy nhiên, theo báo Le Monde, ngay từ đầu, đã có những cuộc mặc cả gay go giữa Trung Quốc với WHO về việc thành lập phái đoàn chuyên gia điều tra.

Phái đoàn này gồm 10 chuyên gia có uy tín trong các lĩnh vực của họ, đến từ các nước Đan Mạch, Anh Quốc, Úc, Nga, Đức, Hoa Kỳ, Qatar, Nhật Bản và Việt Nam. Nhà khoa học Việt Nam tham gia phái đoàn là ông Nguyễn Việt Hùng, chuyên gia về sức khỏe cộng đồng.

Ngay cả sau khi đã thống nhất với nhau về thành phần của phái đoàn điều tra, ngày giờ chuyến đi của phái đoàn điều tra đã không được xác định rõ ràng. Ban đầu WHO chỉ thông báo là chuyến đi sẽ diễn ra « vào tuần lễ đầu của tháng 01/2021 ». Chuyến đi theo lẽ đã bắt đầu từ thứ Tư tuần trước, nhưng vào giờ phút chót, nhiều thành viên phái đoàn mới biết là họ vẫn chưa được cấp thị thực nhập cảnh Trung Quốc.

Phát ngôn viên bộ Ngoại Giao Trung Quốc Hoa Xuân Oánh hôm đó đã biện minh rằng sự trễ nải chỉ là vấn đề hành chính: «Việc truy tìm nguồn gốc là rất phức tạp. Để bảo đảm cho công việc của nhóm chuyên gia quốc tế được suôn sẻ, cần phải tuân thủ các thủ tục cần thiết và cần có những sắp xếp đặc biệt. Hiện giờ, hai bên đang thương lượng về vấn đề này».

Lãnh đạo của WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus, vốn vẫn bị chỉ trích là quá thân thiện với Bắc Kinh, lúc đó đã không giấu được vẻ bức bối : «Tôi rất thất vọng về thông tin này, bởi vì hai thành viên của phái đoàn đã bắt đầu đi, những thành viên khác vào giờ chót lại không thể đi được.»

Nay thì vấn đề đã được giải quyết xong và bộ Y Tế Trung Quốc hôm qua vừa thông báo là các nhà điều tra của WHO sẽ đến Trung Quốc vào thứ Năm tuần này và phái đoàn sẽ «tiến hành các cuộc nghiên cứu chung với các nhà khoa học Trung Quốc về nguồn gốc của virus». Nhưng Bắc Kinh vẫn không cho biết chi tiết về diễn tiến của cuộc điều tra.

Khuôn khổ hoạt động hạn chế

Người ta chỉ được biết là chuyến đi của các nhà khoa học quốc tế sẽ kéo dài từ 5 đến 6 tuần, trước hết là sẽ đến thành phố Vũ Hán, thành phố đầu tiên trên thế giới bị cách ly từ ngày 13/01/2020 và cũng là nơi có ca tử vong đầu tiên do Covid-19 được thông báo cách đây một năm, ngày 11/01/2020.

Vấn đề là khi đặt chân đến lãnh thổ Trung Quốc, phái đoàn của WHO sẽ bị cách ly 2 tuần! Đi chỉ có mấy tuần, mà lại mất 2 tuần cách ly, thì thời gian sẽ quá hạn hẹp để các nhà khoa học có thể truy tìm căn cứ nguồn gốc của dịch bệnh.

Họ phải đợi đến cuối tháng mới đến được Vũ Hán, thành phố bị nghi là nơi xuất phát virus gây bệnh Covid-19. Hiện chưa biết là họ có được phép đi vào chợ buôn bán súc vật ở Vũ Hán, nơi từng là tâm điểm của đại dịch. Chợ này đã bị đóng cửa, được tẩy trùng và nay đã bị bí kín hoàn toàn.

Các nhà khoa học vẫn nghĩ rằng vật chủ nguyên thủy của virus gây bệnh Covid-19 là loài dơi, nhưng họ chưa biết con vật trung gian nào đã truyền virus sang người. Nhưng do Trung Quốc đã đợi đến nay mới cho phép các nhà khoa học quốc tế đến tiến hành điều tra độc lập, những dấu vết đầu tiên rất có thể sẽ không còn nữa.

Ấy là chưa kể khi thương lượng về việc thành lập phái đoàn, phía Bắc Kinh đã buộc được WHO nhượng bộ về khuôn khổ hoạt động của các nhà điều tra. Đặc biệt, thỏa thuận giữa Trung Quốc và tổ chức của LHQ có ghi rõ là cuộc điều tra của các nhà khoa học quốc tế «sẽ dựa trên những thông tin đang có và sẽ bổ sung các thông tin đó, hơn là làm trùng với với các nỗ lực hiện có».

Nói cách khác, các nhà điều tra của WHO phải dựa trên, ít ra là một phần, các kết quả điều tra của phía Trung Quốc, chứ không được tự họ tiến hành một số phân tích. Họ sẽ làm việc trên các mẫu do các nhà khoa học Trung Quốc cung cấp.

Virus là từ bên ngoài vào?

Không biết các chuyên gia quốc tế sẽ điều tra như thế nào trong lúc mà nước chủ nhà vẫn khẳng định họ không có liên can gì đến nguồn gốc đại dịch !

Trả lời phỏng vấn trên báo chí chính thức ngày 02/01/2021, ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị đã khẳng định rằng «ngày càng có nhiều nghiên cứu cho thấy là đại dịch rất có thể là do những phát tán riêng lẻ từ nhiều nơi trên thế giới».

Nói cách khác, thay vì nhìn nhận đã chậm trễ trong việc thông báo các ca nhiễm đầu tiên vào tháng 12/2019 và trong việc chính thức nhìn nhận virus có thể lây từ người sang người vào tháng 1/2020, Bắc Kinh kể từ nay để cho hiểu là virus gây bệnh Covid-19 là đến từ nơi khác và chính họ đã báo động cho thế giới về đại dịch này !

Báo chí chính thức gần đây còn đua nhau khẳng định virus có thể đã nhập vào Trung Quốc qua bao bì các thực phẩm đông lạnh. Trong khi đó, các công trình nghiên cứu của thế giới đã cho thấy là mọi loại virus corona đang lan truyền hiện nay trên thế giới đều có nguồn gốc từ virus xuất hiện vào tháng 09/2019 ở Vũ Hán.

Bên cạnh đó, chế độ Bắc Kinh cũng đã lợi dụng khủng hoảng Covid để củng cố quyền lực của họ, đồng thời trấn áp những tiếng nói chỉ trích.

Cuối tháng 12 vừa qua, các lãnh đạo đảng Cộng Sản Trung Quốc đã tự khen ngợi họ về thành công trong việc kềm chế dịch Covid-19, khẳng định đó là nhờ « vai trò quyết định » của Đảng. Trong khi đó, chính quyền Bắc Kinh đã bắt giữ và kết án tù ít nhất 8 người dám chỉ trích chính sách của chính phủ vào lúc khởi đầu dịch Covid-19.

Trường hợp mới nhất là nhà báo công dân Trương Triển đã lãnh án 4 năm tù vào cuối tháng 12 vì đã đăng trên mạng các bài tường thuật về tình hình dịch Covid-19 tại Vũ Hán trong những ngày đầu.

Trong bối cảnh như vậy, theo lời một thành viên của phái đoàn, chuyên gia về bệnh động vật truyền sang người Fabian Leendertz, thuộc Viện Robert Koch của Đức, không nên chờ đợi là chuyến đi đầu tiên của phái đoàn điều tra trong tháng 1 sẽ đạt được ngay các kết quả cụ thể. Nhưng ông hy vọng phái đoàn sẽ có thể trở lại Trung Quốc với một « kế hoạch cụ thể » cho giai đoạn 2 của cuộc điều tra.

Thanh Phương

Covid-19: Trung Quốc ghi nhận số ca nhiễm cao nhất từ hơn 5 tháng
Mai Vân

Công an Trung Quốc kiểm soát xe cộ đến từ tỉnh Hà Bắc (Hebei). Ảnh chụp ngày 06/01/2021. REUTERS - CHINA DAILY

Một năm sau khi đại dịch Covid-19 bắt đầu, chính quyền Trung Quốc vẫn ở trong tình trạng báo động. Hôm nay, 07/01/2021, nước này ghi nhận 63 ca nhiễm mới trên toàn quốc, gần gấp đôi so với 32 trường hợp hôm qua. Đây là mức tăng hàng ngày lớn nhất ghi nhận được sau 127 ca ngày 30/07 năm ngoái.

Điều đáng lo ngại là một ổ dịch mới đã có dấu hiệu xuất hiện tại tỉnh Hà Bắc, cách Bắc Kinh 300 km, với tổng cộng 51 trên tổng số 52 ca nhiễm nội địa được ghi nhận vào hôm nay.

Tại thành phố Thạch Gia Trang (Shijiazhuang), thủ phủ tỉnh Hà Bắc (Hebei), một chiến dịch xét nghiệm, truy tìm virus trên diện rộng đã được khởi động.

Thông tin viên RFI tại Trung Quốc, Stéphane Lagarde, tường thuật:

“Giống như người Vũ Hán vào mùa xuân năm ngoái, du khách đến Thạch Gia Trang được yêu cầu báo cáo với trạm y tế khi đến nhà ga và sân bay. Kể từ sáng nay, thủ phủ của tỉnh Hà Bắc, nơi có những ngọn núi xung quanh sẽ được dùng cho các môn thi đấu trượt tuyết và trượt ván cho Thế Vận Hội 2022, đã bị phong tỏa.

Cư dân không được phép rời khỏi nơi ở trong 3 ngày, thời gian xét nghiệm toàn bộ dân cư. Cho đến ngày 8 tháng 1, những người giao hàng không được làm việc, xe buýt, các loại taxi không được ghé một số khu vực bị coi là có độ rủi ro trung bình hoặc cao. Các biện pháp tương tự cũng được áp dụng với thành phố Hình Đài (Xingtai), nơi mà một trường hợp lây nhiễm đã được báo cáo.

Chính quyền đã ban hành các biện pháp phòng ngừa tối đa, vì nhiều người có thể là đã tham gia các buổi tụ họp (chợ phiên, đám cưới) trong làng. Chính quyền cũng khuyên nên hoãn các đám cưới hoặc tổ chức các buổi lễ với rất ít người tham dự.

Chính quyền thận trọng, vì Bắc Kinh nằm sát Hà Bắc. Các trường học ở thủ đô hôm qua đã cảnh báo phụ huynh: Tất cả học sinh đã ghé Hà Bắc trong ba tuần qua phải ở nhà”.

Trung Quốc cho biết vẫn đàm phán với WHO về chuyển điều tra của nhóm chuyên gia

Trung Quốc vẫn chưa cấp thị thực nhập cảnh cho đoàn chuyên gia của Tổ Chức Y Tế Thế Giới (WHO). Nhiệm vụ của phái đoàn là tiến hành điều tra về nguồn gốc của Covid-19.

Trước các phản ứng mất kiên nhẫn của quốc tế, vào hôm qua, 06/01/2021, Trung Quốc đã lên tiếng khẳng định vẫn tiếp tục đàm phán với WHO. Phát ngôn viên bộ Ngoại Giao Trung Quốc, bà Hoa Xuân Oánh, khẳng định với các phóng viên rằng vấn đề không đơn thuần là cấp phát visa, và Trung Quốc cùng với WHO đang tiếp tục thảo luận về "ngày chính xác và thể thức chuyển đi của nhóm chuyên gia."

Mai Vân

Covid-19: Một năm sau khi bùng lên ở Vũ Hán, Trung Quốc, nguồn gốc virus vẫn chưa rõ ràng

Trọng Nghĩa

Ảnh minh họa : Trên một phố tại Vũ Hán; Hồ Bắc, Trung Quốc, ngày 01/01/2021. AFP - NOEL CELIS

Hôm nay, 11/01/2021 là đúng một năm ngày ca tử vong đầu tiên vì Covid-19 chính thức được ghi nhận tại Vũ Hán (Trung Quốc). Từ ngày 11/01/2020 đến nay, con virus corona chủng mới, với tên khoa học là SARS CoV2, đã lây lan ra toàn thế giới, giết chết hơn 1,9 triệu người.

Theo thống kê của hãng tin Anh Reuters, trên toàn thế giới, số ca nhiễm đã vượt qua mốc 90 triệu người vào hôm nay. Theo khu vực, châu Âu là nơi bị nặng nhất với 25 triệu ca vượt qua hồi tuần trước, theo sau là Bắc Mỹ (22,4 triệu) và châu Mỹ Latinh (16,3 triệu).

Tính theo quốc gia, dựa trên số liệu của Đại Học Mỹ Johns Hopkins, nước Mỹ đi đầu với hơn 22 triệu ca nhiễm, tiếp theo là Ấn Độ với hơn 10 triệu ca, và Brazil với hơn 8 triệu. Nga đứng thứ tư với gần 3,4 triệu, theo sau là Anh với hơn 3 triệu.

Bi thảm hơn là số người chết vì Covid-19, đã vượt mức 1,9 triệu nạn nhân, và đang chạm gần đến mốc biểu tượng 2 triệu người. Hoa Kỳ cũng là nước có số tử vong cao nhất (374.784), tiếp theo là Brazil (203.100), Ấn Độ (151.160), Mêhicô (133.706) và Vương quốc Anh (81.561).

Điều đáng nói là cho đến giờ, nguồn gốc chính xác của con virus corona chủng mới vẫn chưa được biết rõ.

Đặc phái viên RFI Stéphane Lagarde đã đến Vũ Hán và thử tìm hiểu xem người dân thành phố này biết gì về nguồn gốc của con virus mà nhiều người gọi là virus Vũ Hán :

Chung quanh khu chợ là những bức tường xanh, dưới một chiếc lều bạt ở ngã tư có một viên cảnh sát canh gác: Một năm sau khi đại dịch bắt đầu, chợ hải sản Hoa Nam ở Vũ Hán vẫn không được mở ra cho công chúng.

Trong một chiếc áo khoác màu cam dạ quang, một nữ công nhân làm đường 56 tuổi khẳng định rằng: “đã gần một năm rồi, không còn virus ở chợ này nữa. Họ đã dọn dẹp mọi thứ. Không có cửa hàng nào được mở cửa. Mọi thứ đều đóng cửa, đều được xây tường bịt kín”.

Về mặt lý thuyết, ổ dịch đầu tiên được ghi nhận và đã được tẩy trùng này có thể nằm trong số những nơi mà nhóm chuyên gia của Tổ Chức Y Tế Thế Giới WHO sẽ đến thăm, cũng như là phòng thí nghiệm của Trung Tâm Phòng Ngừa Dịch Bệnh ở bên cạnh.

Để hỏi xem virus đến từ đâu, chúng tôi đã gặp ngay trước chợ một sinh viên 22 tuổi, vốn mong muốn được tiếp tục học tập tại Hoa Kỳ. Đối với anh khó mà có câu trả lời rõ ràng:

“Ông hỏi virus từ đâu đến, và ông nghĩ rằng nó xuất phát từ đây à? Lúc đầu, quả đúng là mọi người đều nghĩ như vậy, nhưng bây giờ nhiều người tin rằng virus đến từ châu Âu. Tóm lại không ai biết rõ và để khẳng định, bạn cần bằng chứng và điều đó có thể mất 10, 20 năm.”

Bằng chứng cũng là điều mà một bà bán đồ chơi cho du khách trên các chiếc phà vượt sông Dương Tử gần đây đòi hỏi:

“Chỉ có bằng chứng khoa học mới biết được nguồn gốc của virus corona. Và tôi đọc thấy trên internet là con virus thực ra đến từ nước ngoài. Từ ngày Vũ Hán không có trường hợp nhiễm Covid nào, phi cơ từ ngoại quốc đã quay trở lại Trung Quốc và các trường hợp nhiễm virus mới lại xuất hiện.”

Phải nói là từ nhiều tháng nay, một giả thuyết về việc virus corona không phải xuất xứ từ Trung Quốc mà là ở nước ngoài, đã được một số phương tiện truyền thông và chuyên gia Trung Quốc nhắc lại. Một phái bộ của WHO đang chờ được đến Vũ Hán để điều tra.

Trung Quốc đã bật đèn xanh cho phái đoàn WHO

Nhóm chuyên gia quốc tế của Tổ Chức Y Tế Thế Giới (WHO) được giao nhiệm vụ điều tra nguồn gốc của đại dịch Covid-19 sẽ đến Trung Quốc vào ngày 14/01/2021. Ủy Ban Y Tế Quốc Gia Trung Quốc đã xác nhận tin trên vào hôm nay, 11/01, nhưng không cho biết chi tiết về hành trình của phái đoàn.

Phái đoàn chuyên gia của WHO lẽ ra đến Trung Quốc từ đầu tháng, nhưng chuyến đi đã bị trì hoãn do việc Bắc Kinh không cấp visa, điều mà Trung Quốc biện minh là do “hiểu lầm”.

Trọng Nghĩa

Trung Quốc: Vinh quang và ô nhục của các đại gia quá "liều lĩnh"

Mai Văn

Ảnh minh họa: Chủ tịch tập đoàn Alibaba Mã Vân tham dự Hội Nghị Thế Giới về Thông Minh Nhân Tạo (WAIC) tại Thượng Hải (Trung Quốc) ngày 17/09/2018. REUTERS - Aly Song

Vụ ông Lại Tiểu Dân, cựu lãnh đạo tập đoàn tài chính khổng lồ Trung Quốc Hoa Dung vừa bị tuyên án tử hình, trong khi tỷ phú Trung Quốc Jack Ma, nguyên lãnh đạo của tập đoàn Alibaba, đã "mất tích" từ hai tháng nay đã thu hút sự chú ý của báo giới Pháp. Trong bài viết "Vinh quang và ô nhục của các đại gia quá liều lĩnh tại Trung Quốc", báo La Croix ngày 06/01/2020 đã điểm lại một số vụ thanh trừng tiêu biểu thời Tập Cận Bình.

Theo tờ báo Pháp, tại vương quốc của chủ nghĩa tư bản "với đặc thù Trung Quốc", các ông chủ lớn chỉ có một quyền tự do duy nhất: "Đoàn kết chung quanh Đảng Cộng Sản và nỗ lực phát huy sự phát triển lành mạnh của nền kinh tế", theo lời lẽ được ông Tập Cận Bình sử dụng vào tháng 9 năm ngoái.

Vì không tôn trọng đường lối chính thức này, nhà tỷ phú lừng danh Jack Ma, từng được chế độ tung lên mây xanh như biểu tượng của nền công nghệ cao của Trung Quốc, đã bị thất sủng vào tháng 11 vừa qua. Tương tự như một loạt các ông chủ khác trong những tháng gần đây, những người đã dám chỉ trích hoặc có thái độ coi thường chính quyền.

Vì vậy, khi mọi người đang thắc mắc là ông Mã Vân (Jack Ma) đã mất tích từ cách nay 2 tháng đã đi đâu, thì cựu lãnh đạo của tập đoàn tài chính khổng lồ Trung Quốc Hoa Dung (Huaron), ông Lại Tiểu Dân (Lai Xiaomin), đã bị tuyên án tử hình vào hôm 05/01 về tội "tham nhũng và đa thê". Sau khi thực hiện một "lời thú tội trên truyền hình" một năm trước đây - những lời thú tội thường do bị tra tấn hoặc ép buộc - ông bị kết tội nhận hối lộ một khoản tiền hơn 200 triệu euro.

Một giáo sư kinh tế Đại Học Phúc Đán (Fudan) ở Thượng Hải giải thích: "Lại Tiểu Dân là hiện thân cho số phận bi thảm của nhiều ông chủ lớn, đảng viên Đảng Cộng

Sản Trung Quốc (ĐCSTQ), những người có quyền làm bất cứ điều gì họ muốn miễn là phục vụ lợi ích của chế độ",

Theo vị giáo sư xin được giấu tên này, sự khác biệt giữa các công ty tư nhân và công ty nhà nước rất nhỏ ở Trung Quốc. Họ không thể làm gì nếu không có sự đồng ý của ĐCSTQ. "Nhưng nếu đường lối chính trị đột ngột thay đổi, hoặc nếu bạn dám đặt vấn đề về chính sách đó, thì lưỡi dao máy chém lập tức rơi xuống, ĐCSTQ muốn bạn trở thành một tấm gương để khiến người khác sợ hãi".

Tháng 11 năm ngoái, Tôn Đại Ngộ (Sun Dawu), 72 tuổi, ông chủ của một tập đoàn kinh doanh nông sản hùng mạnh, đã bị bắt cùng gia đình vì công khai chỉ trích chính quyền địa phương đã giảm nhẹ mức nghiêm trọng của dịch tả lợn châu Phi năm 2019. Tập đoàn của ông sau đó đã bị chính quyền địa phương tiếp quản.

Trong "chiến dịch chấn chỉnh" rộng lớn này nhằm giành quyền kiểm soát khu vực tư nhân, tiếp theo chiến dịch chống tham nhũng được phát động từ năm 2012, ĐCSTQ nhắm vào các lĩnh vực cụ thể và sinh lợi như ngân hàng, công nghệ cao và kinh doanh nông nghiệp, hoặc bất động sản.

Ông chủ cũ của tập đoàn bảo hiểm khổng lồ Trung Quốc Anbang, Ngô Tiểu Huy (Wu Xiaohui) - người đã mua khách sạn Waldorf Astoria danh tiếng ở New York vào năm 2014 - đã mất tích vài tháng vào năm 2017, trước khi bị kết án một năm sau đó mười tám năm tù về tội "tham ô". Có lẽ vì ông đã đầu tư hơi quá tự do. Theo vị giáo sư của Đại Học Phúc Đán, "Có những lần ranh đờ không được vượt qua".

"Tỷ phú đồ" ngành bất động sản Nhậm Chí Cường (Ren Zhiqiang), 70 tuổi, con trai của một quan chức cao cấp sáng lập ra ĐCSTQ, đã bị kết án mười tám năm tù vào tháng 9 năm 2019 vì "vi phạm kỷ luật đảng". Tư cách là "hoàng tử đồ" đã bảo vệ ông từ lâu, nhưng vô số lời chỉ trích mà ông đưa ra nhắm vào chế độ và lãnh đạo Tập Cận Bình, người mà ông dám gọi là "thằng hề" vào tháng 3 năm ngoái, đã khiến ông hoàn toàn bị thất sủng. Thái độ ngạo mạn của ông đã bị coi là hành vi phản bội ĐCSTQ, vốn sẽ kỷ niệm 100 năm thành lập vào tháng 7 tới đây.

Mai Văn